

ВІДГУК

офіційного опонента доктора юридичних наук, професора

Ковальчука Андрія Трохимовича

на дисертацію Скворцова Сергія Ігоровича

«Адміністративно-правове регулювання адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

I. Актуальність теми дисертації

Актуальність теми дисертації є беззаперечною. Автор даного дослідження поставив перед собою непросте завдання – актуалізувати проблеми, які на перший погляд на слуху в усіх, хто хоча б найменшим чином стикався з адміністративно-регуляторними аспектами адміністративно-правового регулювання наглядового процесу за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Як продемонстрував здобувач в дисертації, аналізу проблеми винесеної для захисту на спеціалізованій раді присвячено не мало наукових робіт вітчизняних та зарубіжних правознавців. Така очевидність зобов'язує дисертанта дослідити заявлену проблематику у суто новаційному режимі. Це, по-перше, а по-друге, акцентувати особливу увагу на аналізі адміністративно-правового регулювання наглядового процесу за особами, звільненими з місць позбавлення волі насамперед в останні роки.

Нинішня ситуація на вітчизняних теренах характеризується глибокою кризою в національній економіці та безробіттям, що відчутно ускладнює процес працевлаштування осіб, звільнених з місць позбавлення волі. Така ситуація провокує різного роду правопорушення з боку останніх. Тому, здавалося б, широко досліджена проблема

правового регулювання

ВРСДЗ НАВС		
Вх. №	2760	
"15"	06	2018
кількість аркушів:		1
осн. док.	7	додаток -

адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, отримала додаткові імпульси в нинішніх умовах українського сьогодення.

Отже, є всі підстави визнати беззаперечну актуальність теми даного дисертаційного дослідження.

II. Структура дисертації продумана, націлює на пошук і дослідження актуальних у теоретичному аспекті й важливих, виходячи з потреб юридичної практики, проблем та заслуговує на схвальну оцінку. Дисертація включає 3 розділи та 10 підрозділів основного тексту.

III. Загальна оцінка роботи

Представлена дисертація характеризується: по-перше, продуманістю структури, яка націлює повною мірою розкрити сутність і зміст проблеми, що досліджується. Вступна частина, назви розділів та формулювання підрозділів концентрують увагу на дослідженні найбільш актуальних і водночас слабо розкритих у наявній науковій літературі аспектів заявленої для дослідження проблеми. Також план дисертаційної роботи націлює на дослідженні найбільш значимих характеристик адміністративно-правового регулювання нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Водночас методологічна довершеність структури дисертаційного дослідження доповнюється послідовним і логічним викладенням базових наукових позицій, а також формулюванням практично значимих висновків (по кожному розділу та в заключній частині дисертації) щодо законодавчого регулювання заявленої проблеми.

У першому розділі дисертації «Теоретико-правові засади адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі» (с. 13-59) С.І.Скворцов подає стислий виклад історіографії проблеми, підтримує розмежування таких понять, як «нагляд» та «контроль».

У другому розділі «Механізм адміністративно-правового регулювання адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі» (с.60-104) дисертант запропонував авторський варіант визначення та структури механізму адміністративно-правового регулювання. При цьому він виділяє чотири базові складники та три додаткові елементи. Такі новації безумовно заслуговують на увагу. Здобувач також пропонує законодавчо закріпити такі поняття (важливі для механізму адміністративно-правового регулювання), як «систематичне порушення громадського порядку», «стати на шлях виправлення», «залишатися небезпечним для суспільства» (с. 103)

Третій, заключний розділ дисертації «Шляхи удосконалення адміністративно-правового регулювання адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі» (с. 105-157) присвячений: аналізу міжнародного досвіду (підрозділ 3.1); ефективності здійснення адміністративно-правового регулювання адміністративного нагляду (підрозділ 3.2); взаємодія публічної адміністрації щодо здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі (підрозділ 3.3).

Отже, логіка структурної побудови дисертації, послідовність постановки ключових питань, стиль викладу, здатність здобувача до узагальнення досягнень наукової думки, широта охоплення і глибина аналізу наявних публікацій, вміння формулювати висновки та надавати аргументацію на захист власної позиції – все це переконливо свідчить, що автор проявив себе як зрілий і системний науковець.

IV. Наукова новизна одержаних результатів є очевидною, якщо виходити з таких авторських новацій, наукових висновків та узагальнень:

- пропозиції щодо вдосконалення законодавства у сфері здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, та запропоновано внести низку змін до Закону України «Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі»,

шляхом доповнення статтями «Принципи здійснення адміністративного нагляду», «Примусове лікування піднаглядних осіб», «Права та обов'язки учасників адміністративного нагляду»;

- класифікацію нормативних актів, які регулюють питання здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, за юридичною силою, за суб'єктом правотворчості та за зовнішньою формою виразу;

- виокремлення між уповноваженими органами внутрішньої та зовнішньої взаємодії суб'єктів адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі;

- оптимізація процедур взаємодії дільничних офіцерів поліції з населенням та з органами публічної адміністрації в процесі здійснення адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі;

- своєчасною і відносно новою є пропозиція дисертанта виділяти в механізмі адміністративно-правового регулювання процесом нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі такі чотири основні складники та чинники: норми адміністративного права; адміністративно-правові відносини; акти тлумачення норм адміністративного права; акти реалізації норм адміністративного права. Водночас до додаткових елементів механізму адміністративно-правового регулювання автор відносить такі: правову культуру; правову свідомість; принципи права.

V. Недоліки, дискусійні положення та зауваження щодо змісту та концептуальних засад дисертації.

Уважне ознайомлення з дисертаційною роботою дає підстави вважати, що не всі положення дисертації достатньою мірою завершені, а дискусійні положення аргументовані.

1. Не коректно і навіть не скромно, коли при формулюванні *новизни* здобувач зафіксував аж чотири позиції. Для кандидатської дисертації цілком

достатньо одного пункту, але безсумнівного з позиції новаційного авторського вкладу. У цьому сенсі було б доречним із заявлених чотирьох залишити такий: «розроблено класифікацію адміністративного нагляду адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, залежно від часу; категорії осіб, до яких застосовується адміністративний нагляд; підстав для встановлення адміністративного нагляду; продовження терміну; порядку припинення; обмежень, які застосовуються до піднаглядних».

2. Як на мене, при формулюванні теми дослідження доцільно було б замість терміну «адміністративного нагляду» вжити просто «нагляду», знявши таким чином певну тавтологічність. Адже сам зміст і процедурне забезпечення адміністративно-правового регулювання наглядового процесу за особами, звільненими з місць позбавлення волі, обмежується адміністративним наглядом.

3. Вельми дискусійною, якщо не сказати науково вразливою, є позиція здобувача, коли він у вступі вказує перелік учених (близько 50 осіб), які на його думку прямо чи похідним чином займаються проблематикою, винесеною в назву дисертаційного дослідження (стор. 5-6). До речі, у процесі викладу матеріалу у відповідних розділах та в списку використаної літератури більшість з них не зафіксовані.

4. Досить спірним є таке твердження здобувача: «Питання класифікації адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, має виключно науковий інтерес і, на нашу думку, не потребує закріплення на законодавчому рівні» (с. 59)

5. У роботі відсутня широка статистика щодо кількості осіб, звільнених з місць позбавлення волі. Авторська констатація про те, що «кількість піднаглядних осіб є стабільно високою» і наведення при цьому процентної динаміки (с. 3 автореф.) і водночас відсутність «кількісної статистики» знижує рівень аргументованості даного наукового дослідження. А між тим, зокрема військовослужбовці щорічно здійснюють біля 20 тис. злісних

правопорушень. Так, лише за 5 міс. 2018 р. зареєстровано понад 5 тис. таких правопорушень як дезертирство, п'янство, непослух та невиконання вказівок командирів тощо.

6. У підрозділі 3.1., де автор досліджує міжнародний досвід адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі, некоректними (якщо виходити з нинішньої агресії Росії проти України) посилання на російський досвід та використання російських правозастосовних джерел з цього приводу (с. 114) як і включення їх підсумковий список використаної літератури (пункти 100-107 загального списку).

7. У тексті дисертації мають місце повтори, яких необхідно було б уникати. Це має місце і чітко прослідковується при формулюванні висновків по розділах, а також при формулюванні узагальнених висновків всієї дисертації.

Вказані зауваження не закреслюють загальне позитивне враження від роботи. Вивчення тексту дисертації, автореферату, ознайомлення з опублікованими науковими працями здобувача свідчить, що рецензована дисертаційна робота відповідає високим сучасним вимогам. Вона є самостійним, закінченим науковим дослідженням актуальної теоретично і важливої практично наукової проблеми, а також містить належно обґрунтовані висновки і рекомендації, реалізація яких сприятиме реальному покращенню адміністративного регулювання нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення волі. Матеріали дисертації достатньою мірою розкриті у авторефераті та наукових публікаціях автора.

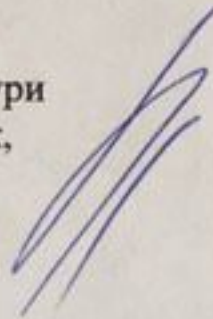
VI. Загальний висновок

Таким чином, дисертація «Адміністративно-правове регулювання адміністративного нагляду за особами, звільненими з місць позбавлення

волі» є самостійним, завершеним, комплексним дослідженням, що містить аргументовані положення наукової новизни, в якій повною мірою, логічно, послідовно викладено матеріал, відповідає вимогам п.п. 9 та 11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, а її автор Скворцов Сергій Ігорович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

професор кафедри правосуддя
Державний університет інфраструктури
та технологій, доктор юридичних наук,
професор

А.Т. Ковальчук

Підпис професора Ковальчук А. Т. засвідчую

А.Т. Ковальчук
професор кафедри правосуддя
Державний університет інфраструктури та технологій

А.Т. Ковальчук
професор кафедри правосуддя
Державний університет інфраструктури та технологій